

Д/р
75446

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Факультет романо-германської філології

Кафедра лексикології та стилістики англійської мови

Д и п л о м н а р о б о т а

бакалавра (CD)

на тему: «Динаміка образу головної героїні роману «Джейн Ейр»
Шарлотти Бронте»

«The dynamics of the image of the main character of Charlotte Bronte's novel «Jane Eyre»»

Виконала: студентка денної форми навчання

напряму підготовки 6.020303 Філологія

Вензик Ілона Станіславівна

Керівник д.філол.н., проф. Колегаєва І.М.

Рецензент к.філол.н., доц. Бігунова Н.О.

Рекомендовано до захисту:

протокол засідання кафедри

№ 11 від 18.05.17

Захищено на засіданні ЕК № 2

протокол № 89 від 23.06.17

Оцінка Візн. / A / 90

(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

Колегаєва І.М.

(підпис)

Голова ЕК

Колегаєва І.М.

(підпис)

Одеса – 2017

429444

План

Вступ.....	3
Розділ 1. Жіночі образи в англійській літературі XIX століття	5
1.1. Типологія жіночих образів англійської літератури XIX століття	5
1.2. Погляди Шарлотти Бронте на жіночу емансипацію.....	12
Розділ 2. Динаміка образу головної героїні роману «Jane Eyre» Шарлотти Бронте	20
2.1. Еволюція головної героїні (етапи перетворення Джейн).....	20
2.2. Протиборство любові та високих моральних принципів	31
Висновки.....	42
Список використаної літератури	44
Summary.....	48

1. *[Handwritten signature]*
 2. *[Handwritten signature]*
 3. *[Handwritten signature]*

Вступ

Творчість Шарлотти Бронте – значне і яскраве явище в розвитку англійської романістики в перехідний період від кінця 40-х рр. ХІХ ст. до наступних десятиліть.

За своє життя Ш. Бронте написала декілька десятків віршів і чотири романи – «Вчитель», «Джен Ейр», «Шерлі» і «Містечко». Твори письменниці багато в чому автобіографічні, у них відобразилися враження та події її особистого життя. Романи Шарлотти Бронте привернули увагу значимістю проблематики, майстерністю захоплюючої оповіді, образами героїнь, наділених сильними почуттями, сміливістю, непохитними моральними принципами, жінками, здатними самотійно приймати рішення.

Об'єктом даної роботи став роман Шарлотти Бронте «Jane Eyre» як соціально-психологічний роман виховання.

Предметом дослідження є жіночий образ головної героїні Джейн Ейр як носій основних ідей роману.

Кінцева **мета** нашої роботи полягає в аналізі образу головної героїні роману та вивченні композиційно-мовленневих засобів його втілення.

Поставлена мета визначила **завдання** дослідження, якими є:

- 1) проаналізувати динаміку образу Джейн Ейр;
- 2) розкрити соціальний та психологічний стани головної героїні;
- 3) охарактеризувати етапи її виховання та духовної еволюції в оточуючому середовищі.

Поставлені завдання визначили необхідність використання сучасних **методів** лінгвістичного аналізу: дедуктивного, описового, порівняльного, контекстуально-семантичного.

Дана робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, бібліографії, що включає список використаних і цитованих наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів.

У вступі обґрунтовується вибір теми, її актуальність, визначаються об'єкт, предмет і завдання дослідження, основні методи дослідження.

У першому розділі надається детальна характеристика типології жіночих образів англійської літератури ХІХ століття, розкриваються погляди Шарлотти Бронте на жіночу емансипацію.

Другий розділ присвячений сюжету та системі образів роману «Jane Eyre», подано розгорнутий аналіз етапів життя головної героїні, її виховання в умовах оточуючого середовища.

Теоретичну основу цієї роботи склали дослідження таких вчених, як: Г.В.Аникин, М.М.Бахтин, Е.И.Клименко, В.А.Кухаренко, М.С.Михайлова, О.А.Наумова, Н.И.Соколова, Н.В.Шамина та інш.

ВИСНОВКИ

В романі «Jane Eyre» автор показую прояв у людині одвічних загальнолюдських начал - добра і зла, страждання і ревнощів, загострюючи увагу на поглибленні драматизму і психологізму. В цілому, відчувається надзвичайно емоційний рівень викладу в романі, в якому поєднане реалістичне зображення життя і романтична напруженість.

Проблеми, зображені в романі, актуальні і продовжують хвилювати сучасного читача. Роман відкриває психологічний світ почуття людини.

Головна героїня роману "Джейн Ейр" є одночасно і діючою особою, і оповідачем. Вона розповідає про те, за чим спостерігає, що переживає сама; вона є центральною фігурою світу, який зображений в творі. Характерною рисою репрезентації її емоційного стану в романі є домінуючий дескриптивний компонент. Джейн Ейр описує свої почуття "зсередини", сама називає їх, тому серед лексичних засобів, які передають емоційний стан героїні, важливою видається лексика емоцій – слова, які безпосередньо не виражають емоції, а називають їх.

Розповідь від першої особи надає викладу інформації особливої довірливості й інтимності: оповідач впускає читача в свій внутрішній світ.

Образ Джейн Ейр, так само як і більшість інших образів роману, побудований за принципом контрасту, який полягає в даному разі в тому, що письменниця протиставляє зовнішність героїні її внутрішньому світу. Створюючи образ Джейн, Шарлотта Бронте використала велику кількість стилістичних прийомів таких як: порівняння (*all the brine and foam, destined, as it seemed, to rush between me and the master*), метафора (*wider ocean—wealth, caste, custom intervened between me and what I naturally and inevitably loved*), градація (*asserting a right to predominate, to overcome, to live, rise, and reign at last: yes,— and to speak*), риторичне питання (*Have I not found her friendless, and cold, and*

comfortless? Will I not guard, and cherish, and solace her? Is there not love in my heart, and constancy in my resolves?), паралелізм (*I have as much soul as you, – and full as much heart!*).

З самого початку роману «Jane Eyre» пейзаж співзвучний із переживаннями Джейн. Лексика, використана Бронте для опису пізньої осені, сприяє створенню атмосфери похмурості і тривоги. Природа є тлом похмурих думок Джейн і повністю гармонує з її настроєм. Наприклад, у розділах, присвячених Ловудському притулку, краєвид теж похмурий: «*the iron sky of winter*», «*mists as chill as death*», «*the forest showed sleet only ranks of skeletons*».

У романі «Jane Eyre» внутрішня мова є одним з основних засобів характеристики героїні. Внутрішній монолог у романі дуже емоційний. Піднесеність стилю у внутрішньому монологі героїні досягається використанням книжкової лексики і складного синтаксису. Найбільш характерним є в романі роздум героїні у формі бесіди двох голосів. Таким чином, аналіз організації лексичного складу і художньо-стилістичних засобів, що використовуються в побудові образів роману, показує, що він створений за принципом контрасту між зовнішністю і внутрішньою сутністю героїв.

Такі композиційно-мовні форми як розповідь, опис і міркування відіграють важливу роль в романі. Саме міркування презентує позицію автора. Це пояснювальна форма авторської мови, де автор входить в безпосередній контакт з читачем, звертаючись до нього «*dear reader*».

Портрет виступає одним з основних засобів індивідуалізації персонажа. Відображаючи результати внутрішніх переживань героя, портретний штрих включається в його психологічну кваліфікацію. Природа в романі виступає як засіб поглибленого роз'яснення образу персонажа і його стану.

Список використаної літератури

1. Алексеев М. П. Английская литература: очерки и исследования / М. П. Алексеев. — Л. : Наука, 1991. — 460 с.
2. Аникин Г.В. История английской литературы. / Под ред. Аникина Г. В., Михальской Н. П. — М., 1985. — 405 с.
3. Бахтин М. М. Литературно-критические статьи / М. М. Бахтин. — М.: Художественная литература, 1986. — 178 с.
4. Бесараб О. М. Типологія жіночих образів у романістиці Шарлотти Бронте : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / О. М. Бесараб. — Дніпропетровськ, 2013. — 20 с.
5. Буковская М. В. К вопросу о языковом строении плана рассказчика в романе от первого лица / М. В. Буковская // Некоторые вопросы английской филологии. — М.: 1969. — № 1. — С.152-171.
6. Венедиктова Т. Д. Секрет срединного мира. Культурная функция реализма XIX века / Т. Д. Венедиктова // Зарубежная литература второго тысячелетия. 1000–2000: учеб. пособие — М.: Высшая школа, 2001. — С. 186–220.
7. Гениева Е. Ю. Английская литература / Е. Ю. Гениева, Д. М. Урнов // История всемирной литературы : в 9 т. М., 1989. - Т. 6. - С. 87-138.
8. Демидова О. Р. О стилистических особенностях первого русского перевода романа Ш. Бронте «Джен Эйр» / О. Р. Демидова // Анализ стилей зарубежной художественной и научной литературы. — Л.: 1989. — Вып. 6. — С. 163 — 169.
9. Домашнев А. И. Интерпретация художественного текста / А. И. Домашнев, И. П. Шишкина, Е. А. Гончарова. — М.: Просвещение, 1983. — 192 с.

10. Елистратова А. А. К проблеме соотношения реализма и романтизма / А. А. Елистратова // Проблемы реализма в мировой литературе. – М.: Художественная литература, 1959. – С. 400-426.
11. Зброжек Е. В. Викторианство в контексте культуры повседневности / Е. В. Зброжек // Известия Уральского государственного университета. – 2005. – №35. – С.28–44.
12. Ивашева В. В. «Век нынешний и век минувший» : Английский роман XIX века в его современном звучании / В. В. Ивашева. 2-е изд., доп. - М. : Худож. лит., 1990. – 479 с.
13. Клименко Е.И. Английская литература первой половины XIX века / Е. И. Клименко. – Л.: 1994. – 153 с.
14. Кожевникова Н. А. О соотношении речи автора и персонажа / Н. А. Кожевникова // Языковые процессы современной русской художественной литературы. Проза. – М.: Наука, 1977. – С. 7-98.
15. Кухаренко В. А. Интерпретация текста: Учебник для студентов филологических специальностей. / В. А Кухаренко. – Одесса: Латстар, 2002. – 292 с.
16. Лодж Д. Противоборство стихий в романе Шарлотты Бронте «Джейн Эйр» / Д. Лодж. – М.: Фолио, 2000. – С. 346–364.
17. Михайлова М. С. Демократическая направленность и реализм романов Ш. Бронте : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.01.05 / М. С. Михайлова. – М., 1955. – 15 с.
18. Михальська Н. Бронте Шарлотта / Н. Михальська // Зарубіжні письменники : енциклопед. довід. / за ред. Н. Михальської, Б. Щавурського. – Тернопіль, 2005. – Т. 1. – С. 188 – 194.
19. Назаренко Н. І. Рецепція творчості сестер Бронте в українській

літературі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Н. І. Назаренко. – Київ, 2011. – 16 с.

20. Наумова О. А. Автобиографический роман воспитания в творчестве Ч. Диккенса и Ш. Бронте: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.01.05 / О.А. Наумова. – М., 1990. – 16 с.

21. Перванчук Т. Б. Мовна репрезентація образу сироти в романі Шарлотти Бронте "Джейн Ейр" / Т. Б. Перванчук // Актуальні проблеми романо-германської філології : матеріали II наук.-практ. семінару. – Луцьк, 2013. – С. 299 – 302.

22. Петрук Т. О. "Джейн Ейр" як соціально-психологічний роман з елементами романтизму / Т. О. Петрук // Актуальні проблеми романо-германської філології : матеріали III міжнар. наук.-практ. семінару. – Луцьк, 2014. – С. 274 – 277.

23. Скобелева Е. В. Традиция «готического» романа в английской литературе XIX и XX веков: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.01.03 / Е. В. Скобелева. – М., 2008. – 16 с.

24. Скороходько Ю. С. Жанрова специфіка англійського неовікторіанського роману 1990-2000-х років: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.01.04 / Ю. С. Скороходько. – Сімферополь, 2012. – 217 с

25. Соколова Е. А. Традиции романтизма в творчестве Шарлотты Бронте: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.01.05 / Е. А. Соколова. – М., 1995. – 16 с.

26. Соколова Н. И. Шарлотта Бронте : эстетика, концепция личности в творчестве : автореф. дис. . канд. филол. наук : 10.01.05 / Н. И. Соколова. – М., 1990. – 16 с.

27. Тихонова О. В. История западноевропейской литературы XIX века

(романтизм и реализм): учеб. пособие для вузов / О. В. Тихонова. – Воронеж: Изд.-полиграф. центр Воронежского гос. ун-та, 2008.– 44 с.

28. Токарева Г. А. «Бес в пеленах» (онтологический аспект образа ребенка в художественной философии У. Блейка) / Г. А.Токарева // Филологические науки. – 2004. – № 4. – С. 33– 42.

29. Томищ О. С. Ш. Бронте "Джейн Ейр" : Урок позакласного читання в 10 класі / О. С. Томищ // Зарубіжна літ. в шк. – 2007. – № 22. – С. 28-33.

30. Тугушева М. П. Шарлотта Бронте. Очерк жизни и творчества / М. П. Тугушева. – М.: Художественная литература, 1982. – 191 с.

31. Черноус В. Проблемы виховання та самовиховання в романі Шарлотти Бронте «Джен Ейр» / В. Черноус // Дивослово. – 1996. – № 5/6. – С. 55–57.

32. Чугунова В. В. Некоторые наблюдения над лексикой Ш. Бронте в произведении «Jane Eyre» / В. В. Чугунова // Известия Воронежского педагогического института. Воронеж, 1972. - Т. 139. – С. 202-213.

33. Шамина Н. В. Женская проблематика в викторианском романе 1840 – 1870-х годов (Джейн Остен, Шарлотта и Эмили Бронте, Джордж Элиот): автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.01.03 / Н.В. Шамина. – Казань, 2006. – 22 с.

34. Шамина Н. В. Роль английских женщин-писателей 19 века в становлении реалистической эстетики / Н. В. Шамина // Социальные и гуманитарные исследования : межвуз. сб. науч. тр. Саранск, 2000. – С. 356-358.

Матеріал дослідження

35. Bronte Ch. Jane Eyre / Ch Bronte. – London: Wordworth Editions, 2005. – 410 p.

Summary

The given thesis is dedicated to the investigation of Charlotte Bronte's novel «Jane Eyre», an outstanding work of the English literature.

The subject of our research is the female image of the main character, Jane Eyre, as the carrier of the main ideas of the novel.

The aim of this research was to analyze the image of the protagonist and lingual and compositional aspects of its implementation. According to the aim of the investigation the following tasks were set and solved:

- to analyze the dynamics of Jane Eyre's image development;
- to reveal the social and psychological state of the protagonist;
- to describe the stages of spiritual evolution of the protagonist in the society;
- to analyze stylistic peculiarities of the novel.

The first chapter of the paper presents a detailed description of typology of the female characters of English literature of the 19th century, the development of social novel as a genre. It reveals the views of Charlotte Bronte on women's emancipation.

The second chapter deals with the description of the plot and the system of main characters of the novel «Jane Eyre». Stylistic peculiarities of the novel and a detailed analysis of the main character's stages of life are discussed as well.

The investigation comes to the conclusion that in the history of English literature of the nineteenth century an important role was played by social novel. It is stated that «Jane Eyre» combines romantic and realistic methods of depicting characters and plot events.

The central problem, which structures everything in the novel is the problem of the protagonist's character. «Jane Eyre» is a social novel that reveals the spiritual evolution of the protagonist who is the carrier of main ideas of the novel.

The image of Jane Eyre is based on the principle of contrast: the writer opposes the plain appearance of the heroine to her bright and rich inner world. The

main character of the novel – Jane Eyre – functions both as a character and as a narrator.

A characteristic feature representing Jane's emotional state in the novel is the dominant descriptive component. Jane Eyre describes her feelings "from within". Emotional language that conveys the heroine's emotional state comprises words that do not directly express emotions, but name them.

While creating the image of Jane, Charlotte Bronte used a great number of stylistic devices, such as simile, metaphor (especially personification), climax, rhetorical question and parallelism. Stylistic peculiarities of the novel create the effect of authentic narration.

In the novel «Jane Eyre» inner speech reveals the nature of main characters. Inner monologue in the novel is very emotional and sometimes is split into inner dialogue, in which the voices of love and honour dispute with each other and the latter usually holds the upper hand over the former.

The result of our research can be useful for further investigation.

